

Euroopa Andmekaitseenõukogu avaldus e-privatsuse määruse läbivaatamise ja selle mõju kohta üksikisikute kaitsele seoses nende elektroonilise side puutumatus ja konfidentsiaalsusega

Euroopa Andmekaitseenõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu andmekaitseasutused leiavad, et kehtiva e-privatsuse direktiivi (2002/58/EÜ, mida on muudetud direktiiviga 2009/136/EÜ) läbivaatamine on oluline ja vajalik samm, mis tuleb kiiresti lõpule viia. Alates 2009. aastast on hakatud laialdaselt kasutusele võtma IP-põhiseid sideteenuseid ning neid nn OTT-teenuseid ei ole praegu kehtivas direktiivis käsitletud. Selleks, et tagada lõppkasutajate side konfidentsiaalsuse kaitse nende uute teenuste kasutamisel ning luua elektroonilise side ja funktsionaalselt samaväärsete teenuste osutajatele võrdsed tingimused, kutsume Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles tegema koostööd, et tagada uue e-privatsuse määruse kiire vastuvõtmine kehtiva direktiivi asemel võimalikult kiiresti pärast isikuandmete kaitse üldmääruse jõustumist käesoleva aasta mais.

Võttes arvesse ettepanekuga seotud arutelusid ning olemaks toeks kaasseadusandjatele, on Euroopa Andmekaitseenõukogu otsustanud anda mõnede kaasseadusandja poolt esitatud muudatusettepanekutega seotud konkreetsete küsimuste kohta täiendavat nõu ja selgitusi.

1. Elektroonilise side konfidentsiaalsus vajab isikuandmete kaitse üldmäärusest kaugemale minevat spetsiifilist kaitset

Side konfidentsiaalsus (traditsioonilise postisaadetise kaitsva postisaladuse tänapäevane vaste) on Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 7 kaitstud põhiõigus, mis on ette nähtud juba e-privatsuse direktiiviga. Seda õigust konfidentsiaalsusele tuleb kohaldada mistahes elektroonilise side korral, olenemata sellest, mis vormis see toimub, nii puhkeolekus kui sõnumi edastamise ajal, saatjalt vastuvõtjale, ning kaitse peab hõlmama ka iga kasutaja lõppseadet.

Elektrooniline side on tänapäeval meie ühiskonna paljude põhitegevuste nurgakiviks, kuna see toetab paljude põhiõiguste kasutamist nagu näiteks mõtte-, südametunnistuse-, usu-, sõna-, teabe-, kogunemis-, ühinemisvabadus jne. Seepärast on suhtlemiseks kasutatavate sõnumiteenuste konfidentsiaalsuse ja erapooletuse tagamine hädavajalik.

Võttes arvesse elektroonilise side tähtsust ja laialdast kasutamist meie digitaalses elus võib see tõenäoliselt sisaldada või paljastada konkreetseid isikuandmete kategooriaid kas otseselt või elektroonilise side sisu või metaandmete akumulereerumise ja kombineerimise tulemusena, mis lubab teha väga täpseid järeldusi nende isikute eraelu kohta, mis omakorda seab suurde ohtu nende õigused ja vabadused, mistõttu tuleks seda küsimust seetõttu vastavalt käsitleda.

ettepanekud, millega piiratakse sideandmete kaitse ulatust edastamise ajal), tuleks vältida, et tagada kõigile teenuseosutajatele võrdsed tingimused.

Kavandatavat määrust kohaldatakse ka niipea, kui kasutajate käitumisega seotud andmed on kogutud, olenemata sellest, kas nad on loonud teenuse kasutamiseks konto või mitte. Selline lähenemisviis mitte ainult ei paku nende teenuste kasutajatele kaitset, mida nad väärivad, vaid võimaldab vastutavate töötajate vahel ausa konkurentsi teket. Tuleks märkida, et e-privaatuse määruse alusel saadud nõusolek on sama tähendusega kui isikuandmete kaitse üldmääruse puhul. Eelkõige takistab vajadus saada vabatahtlik nõusolek teenuseosutajatel kasutajate jaoks küpsisemüüri³ lisamist, ning konkreetse nõusoleku saamise kohustus loob teenuseosutajate jaoks võrdsed võimalused, olenemata sellest, kas kasutaja on sisse loginud või mitte.

Lisaks sellele annab konkreetsete karistuste kehtestamine e-privaatuse määruse sätete rikkumise eest koos laiendatud territoriaalse kohaldamisalaga (mis mõlemad peegeldavad isikuandmete kaitse üldmääruse sätteid) andmekaitseasutustele tõhusad vahendid määruse kohaldamise tagamiseks kõigi elektroonilise side vahendite suhtes, mida ELi kasutajad kasutavad.

4. Uue määrusega tuleb jõustada nõusoleku nõue küpsiste ja sarnaste tehnoloogiate puhul ning määrusega tuleb anda teenuseosutajate käsutusse vahendid, mis võimaldavad neil nõusoleku saada

Vastavalt Euroopa Komisjoni ettepanekule on kavandatava määruse artikli 10 eesmärk anda kasutajatele kontroll oma lõppseadmete salvestamisvõimekuse üle. Euroopa Parlament täiendas artikli 10 sätteid, lisades sinna nõude, et tarkvara peab olema seadistatud nii, et privaatlus on vaikumisi tagatud, ning kohustuse pakkuda veebisaitidele kehtiva nõusoleku saamiseks tehnilist lahendust.

Euroopa Andmekaitsekoostöötoetab täielikult kõnealuse artikli nõuete karmistamist ning on seisukohal, et seda tuleks selgesõnaliselt kohaldada nutitelefonide, tahvelarvutite või muude „kasutajaagentide“ operatsioonisüsteemide suhtes, tagamaks, et siderakendustes oleks võimalik arvesse võtta kasutajate valikuid, olenemata sellest, milliseid tehnilisi vahendeid kasutati.

Lisaks sellele peaksid privaatlusesätted hõlbustama nõusoleku väljendamist ja selle tühistamist lihtsal ja siduval viisil nii, et seda on võimalik jõustada kõigi osaliste suhtes, ning kasutajatele tuleks pakkuda installeerimisel selget valikut, et nad saaksid soovi korral oma nõusoleku anda. Lisaks peaksid veebisaidid ja mobiilirakendused olema suutelised hankima privaatlusesätete kaudu isikuandmete kaitse üldmäärusega kooskõlas oleva nõusoleku.

5. Järeldused

Euroopa Andmekaitsekoostöötoetab on seisukohal, et:

- E-privaatluse määrusega ei tohiks langetada kehtiva e-privaatluse direktiiviga kehtestatud kaitse taset.
- E-privaatluse määrusega tuleks pakkuda tehnoloogianeutraalsel viisil kaitset elektroonilise side kõigi liikide, sealhulgas OTT-teenuste raames toimuva andmevahetuse suhtes.
- Nõusolek tuleks saada süstemaatiliselt tehniliselt otstarbekal ja jõustataval viisil enne elektroonilise side andmete töötlemist või enne kasutaja lõppseadme salvestamis- või töötlemisvõimekuse kasutamist. Selliste andmete töötlemise suhtes ei tohiks kohaldada vastutava töötaja „õigustatud huvil“ või lepingu täitmise üldisel eesmärgil põhinevaid erandeid.

---

³ Küpsisemüür takistab nõusolekut mitte andnud kasutajate juurdepääsu veebisaidile või teenusele.

- Artiklis 10 tuleks sätestada tõhus viis veebisaitidel ja mobiilirakendustes nõusoleku saamiseks. Üldisemalt peaksid seaded vähimasti tagama kasutaja privaatsuse ning kasutajad tuleks suunata seadeid valima, pakkudes talle asjakohast ja läbipaistvat teavet. Sellega seoses peaks määrus jääma tehnoloogianeutraalseks, tagamaks, et selle kohaldamine oleks kasutusviisist olenemata alati järjepidev.
- Äärmiselt tähelepanelikult tuleks suhtuda mis tahes *ad hoc* eranditesse, mida seadusandjad võivad tahta lisada juba komisjoni ja Euroopa Parlamendi eelnõu tekstis sisalduvatele eranditele. Eelkõige tuleks hoolikalt läbi vaadata sellised üldsõnalised erandid, kus „avaliku sektori asutus“ nõuab andmete töötlemist, ning ettepanek ei tohiks võimaldada kasutaja asukoha valimatut jälgimist või tema metaandmete töötlemist.
- Selleks, et nõusolek oleks isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt vabatahtlikult saadud, ei tohi juurdepääsu teenustele ja toimingutele teha sõltuvaks sellest, kas kasutaja andis nõusoleku oma isikuandmete töötlemiseks või lõppkasutaja lõppseadmes töödeldud või sellega seotud teabe töötlemiseks, mis tähendab, et küpsisemüür peaks olema sõnaselgelt keelatud.
- Julgustada tuleks täielikult anonüümitud elektroonilise side andmete kasutamist.
- Eelnimetatud normide kehtestamine kaitseb lõppkasutajate privaatsust igas asjaomas olukorras ning hoiab ära konkurentsi moo